

РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПОРУБКОВИХ РЕШТОК В УМОВАХ ЗМІНИ КЛІМАТУ

*Матушевич Н. П., кандидат економічних наук,
Лакида П. І., доктор сільськогосподарських наук
ДП «Ліси України»
Natalie_pm@ukr.net*

Глобальні кліматичні зміни, війна в країні, ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку та наближеного до природи лісівництва, все це окремо і загалом впливає на організаційні процеси господарювання на рівні підприємств.

Упродовж останніх років метеорологічні умови суттєво змінюються. Одним з головних проявів кліматичних змін є істотне стрімке підвищення температури повітря. В Україні у 2024 році глобальна температура перевищила міжнародно узгоджену цільову позначку в 1,5 °С, а в лютому 2025 року зафіксована середня місячна температура повітря на 1,5-2 °С вище за норму.

Зміна температурного режиму істотно впливає на виникнення та поширення лісових пожеж. До підвищення пожежної небезпеки, високої ймовірності їх виникнення також сприяє накопичення на лісосіках після проведення лісозаготівельних робіт залишків деревини – порубкових решток [4].

Варто відзначити, що спалювання порубкових решток є застарілим прийомом очищення лісосік, тому доцільніше порубкові рештки використовувати як сировину для лісохімічної та фармацевтичної промисловості, виготовлення технологічної тріски тощо. З розширенням механізації процесів очищення стовбурів від сучків, а також із вдосконаленням процесу відокремлення зеленої частини крони дерева обсяги таких залишків зростатимуть [3].

У квітні 2021 р. ініціатори електронної петиції №22/115348-еп виступали про «Заборону Лісовим господарствам спалювати порубкові рештки», бо це призводить до забруднення повітря, виникнення проблем зі здоров'ям у людей, підвищує небезпеку виникнення пожеж тощо. Дана петиція не була підтримана, так як не набрала необхідної кількості голосів [2].

В європейській практиці ведення лісового господарства і заготівлі деревного палива розрізняють три основні варіанти виробництва деревної тріски з порубкових решток: виробництво

безпосередньо на місці утворення цих решток, на площадці біля дороги (верхній склад), на території розташування біоенергетичної установки [1].

В Україні заготівля порубкових решток та виробництво деревного палива з них чинним законодавством не регламентовано. Крім того, у постійних лісокористувачів відсутня вимога з обліку всього обсягу порубкових решток (наразі обліковується лише хворост і сучки) [1].

Отже, зважаючи на стрімке підвищення температури повітря, спалювати порубкові рештки стає небезпечно, – підвищується ризик виникнення та поширення лісових пожеж і забруднення повітря продуктами горіння. При цьому необхідно переходити на нові способи очищення лісосік з допомогою модернізованої техніки, яка дозволить вийти на новий рівень у лісокористуванні та заготівлі порубкових решток для виготовлення біопалива.

Варто передбачити розроблення законодавства України щодо заготівлі порубкових решток та його раціонального використання, як, наприклад, виробництва деревного палива з них. Як мотивацію залучення підприємств до заготівлі та переробки порубкових решток на біопаливо та коригування їх діяльності, опрацювати економічні механізми стимулювання.

Також, раціональне використання порубкових решток потрібно розглядати як трансформацію (процес передбачення змін) способу обробки та використання цих решток. Що впливає на зменшення забруднення навколишнього середовища (грунту, води, повітря), поширення лісових пожеж, залежності від викопного палива тощо. Трансформація порубкових решток створить нові економічні можливості для лісогосподарських підприємств, сприятиме раціональному використанню лісових ресурсів та переходу до економіки замкненого циклу.

Список використаних джерел

1. Гелетуха, Г.Г., Железна, Т.А., Пастух, А.В. & Драгнев, С.В. (2018). Можливості заготівлі деревного палива в лісах України. *Аналітична записка БАУ*, 19, 9-10. URL: <https://uabio.org/wp-content/uploads/2018/01/position-paper-uabio-19-ua.pdf>.
2. *Електронна петиція №22/115348-en «Заборона Лісовим господарствам спалювати порубкові рештки»*. Вилучено з <https://petition.president.gov.ua/petition/115348>.
3. Мазепа, В.Г. (2022). *Практичне лісівництво: електронний посібник*. Луцьк: ЛНТУ. URL: <https://surl.li/rndryj>.
4. *Охорона лісів від пожеж 2024 рік*. (2024). Вилучено з <https://forest.gov.ua/napryamki-diyalnosti/lisove-gospodarstvo/ohorona-i-zahist-lisiv/ohorona-lisiv-vid-pozhezh>.

Міжнародна науково-практична конференція з нагоди 185-річчя ННІ лісового і садово-паркового господарства НУБіП України

ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

КИЇВ • 5-6 червня
2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І
САДОВОПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**УЧАСНИКІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В
УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ
ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ»
(5 – 6 червня 2025 року)**

КИЇВ – 2025

Міжнародна науково-практична конференція «ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ».

Рекомендовано до друку науковою радою НДІ лісівництва та декоративного садівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 9 від 19 травня 2025 р.)

Відповідальні за випуск:

директор НДІ лісівництва та декоративного садівництва,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент О.П. Бала

кандидат технічних наук, доцент О.Ю. Горбачова

© Національний університет біоресурсів і природокористування України,
ННІ лісового і садово-паркового господарства,
НДІ лісівництва та декоративного садівництва, 2025